

HIV/AIDS Epidemiyolojisinde Güncel Durum

Dr.Gülşen Mermut

EÜTF Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji ABD

22.01.2015

Sunum planı

- Dünyada HIV/AIDS
- Çocuklarda ve bazı ülkelerde durum
- Epidemiyi sonlandırma çabaları
- Ülkemizde HIV/AIDS

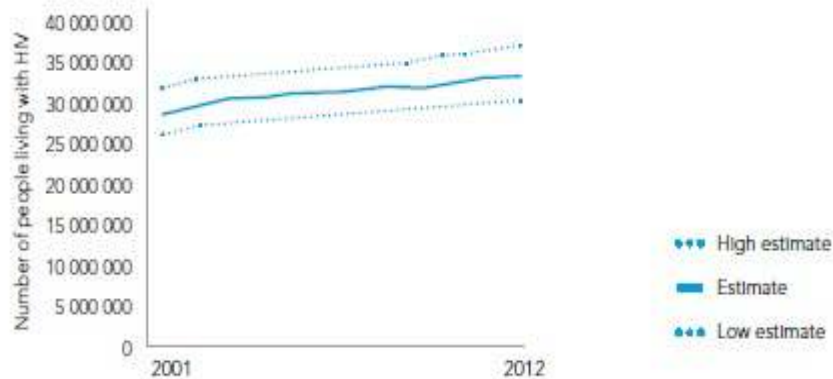
HIV/AIDS

- HIV infeksiyonu, dünyada hemen her ülkede
 - 1996'da HAART ile
 - AIDS'e bağlı mortalite
 - AIDS tanımlayıcı hastalık
 - Hastaneye yatış
- } % 60-80 azaldı

Dünyada

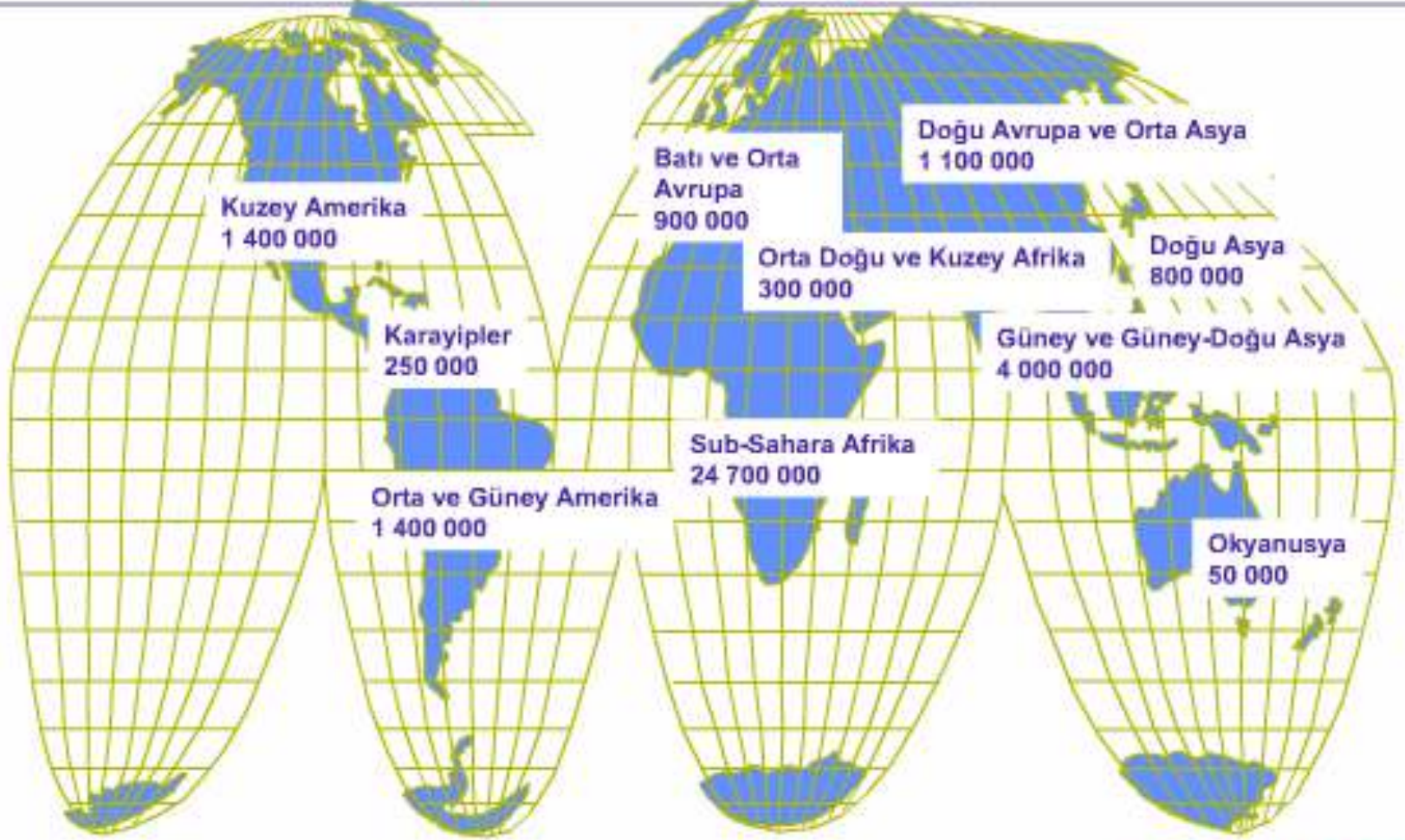
- 2014 yılında **HIV ile enfekte** kişi sayısı **35 milyon**
 - 2010 yılında 34 milyon
- Epideminin başından beri 78 milyon kişi HIV ile enfekte
 - 39 milyon kişi AIDS ilişkili hastalık nedeniyle öldü

PEOPLE LIVING WITH HIV, GLOBAL, 2001–2012

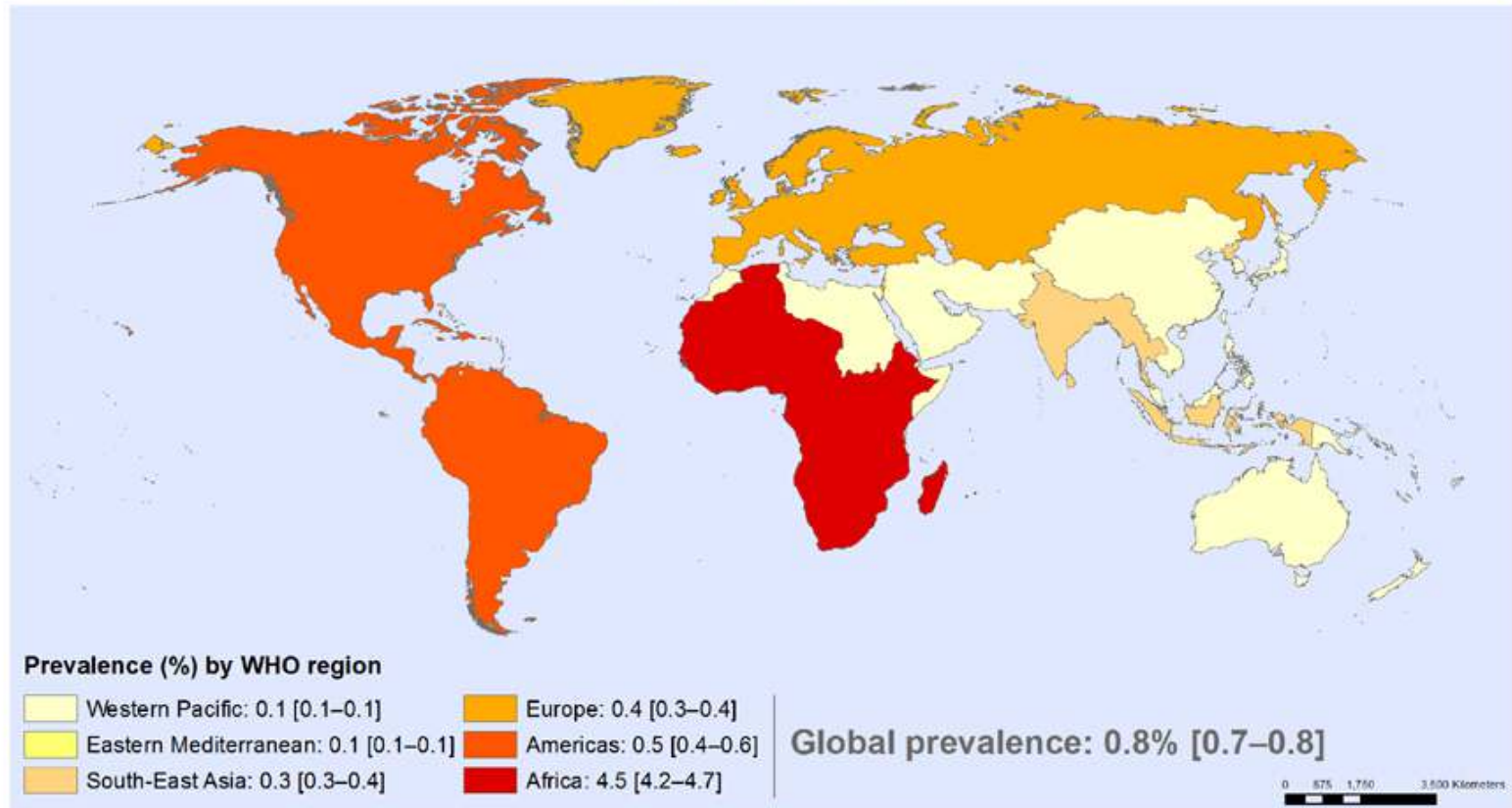
HIV/AIDS 2014

Toplam: 35 Milyon

UNAIDS/WHO 2014 verileri

Adult HIV prevalence (15–49 years), 2013 By WHO region

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Dotted and dashed lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

Data Source: World Health Organization
Map Production: Health Statistics and
Information Systems (HSI)
World Health Organization

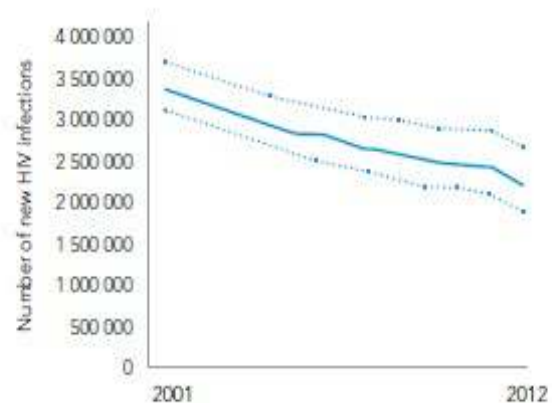

© WHO 2014. All rights reserved.

Yeni olgu

- 2013 yılında HIV ile enfekte **yeni** olgu sayısı **2.1 milyon**
 - % 40'ı **25 yaş altında**
 - % 75'i 15 ülke(Sahra altı Afrika, Nijerya, Güney Amerika, Uganda, Kongo, Rusya vb.)
 - 2001'den beri **% 38 azalma** (2001 yılında **3.4 milyon**)
 - 2010'dan beri **% 13 azalma**

NEW HIV INFECTIONS, GLOBAL, 2001–2012

Çocuklarda HIV İnfeksiyonu

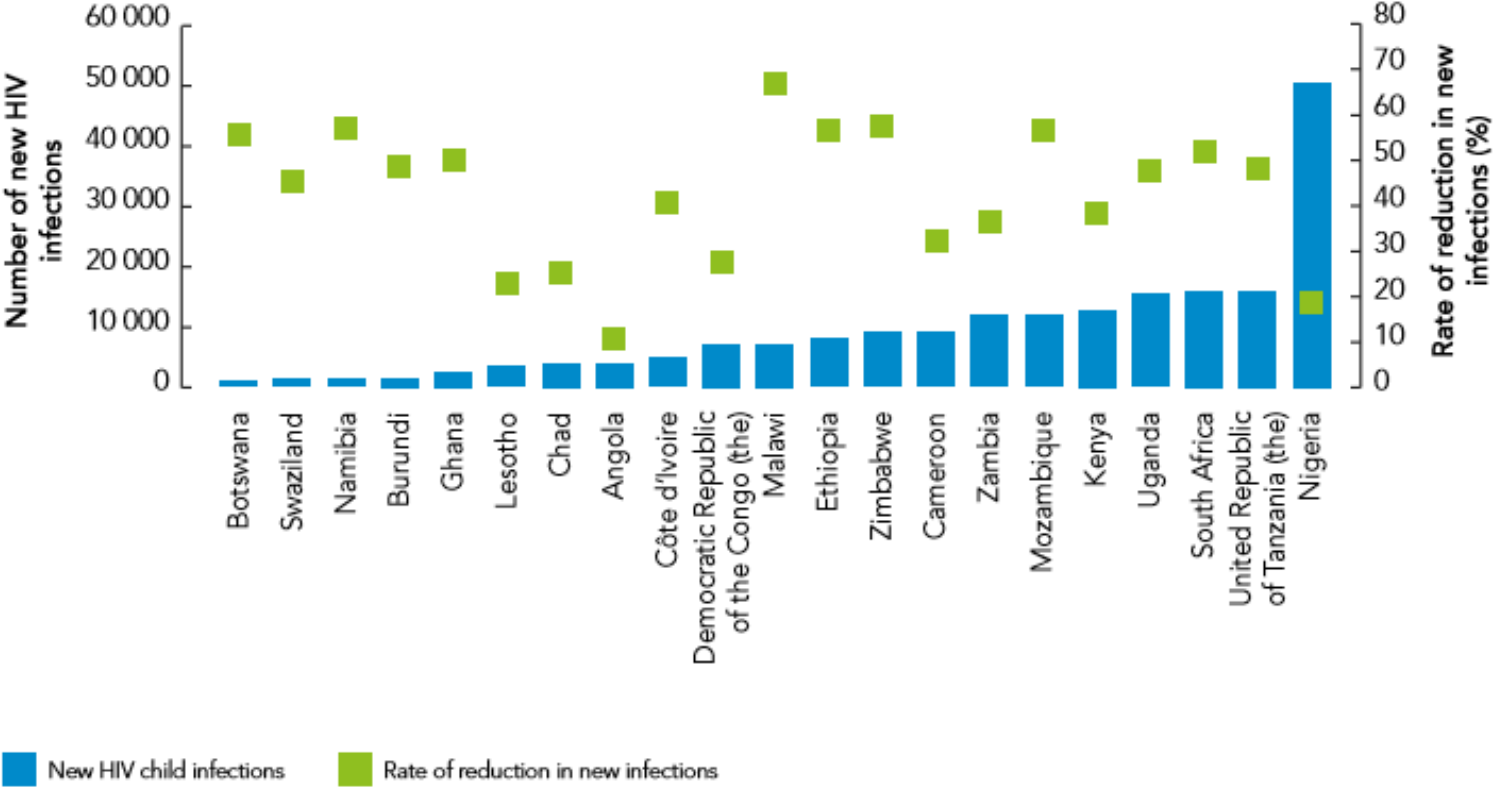
- Tüm dünyada 2013 yılında HIV infeksiyonu ile yaşayan **3.2 milyon** çocuk
 - Tüm HIV/AIDS olgularının **%9'u**
- **240 bin** çocuk **yeni** infekte
- Çoğunluğu gelişmekte olan ülkelerde (Yaklaşık **2/3'si Sahra altı Afrika**)
- HIV infekte çocukların % 95'inden fazlasında bulaş **vertikal** yolla

Çocuklarda HIV İnfeksiyonu

- Yeni infekte çocuk sayısında 2001'den beri **%58 azalma**
 - 2001 yılında **580 bin**
 - 2013 yılında **240 bin**
- Çocuklara genellikle gebelik, doğum ve emzirme ile bulaş
- **Gelişmiş ülkelerde** anneden bebeğe bulaşı önleme çabaları ile **azalma**
 - ABD'de anneden çocuğa bulaş yaklaşık % 1 azaldı

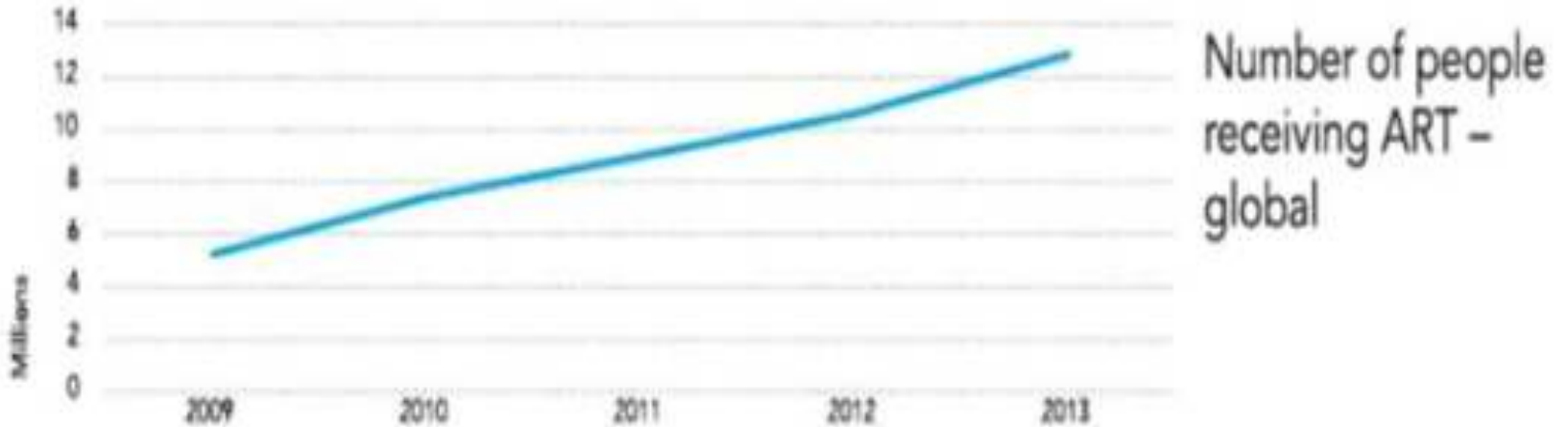
Number of new HIV infections among children in 2013 and rate of reduction in new infections since 2009 in the 21 Global Plan priority countries

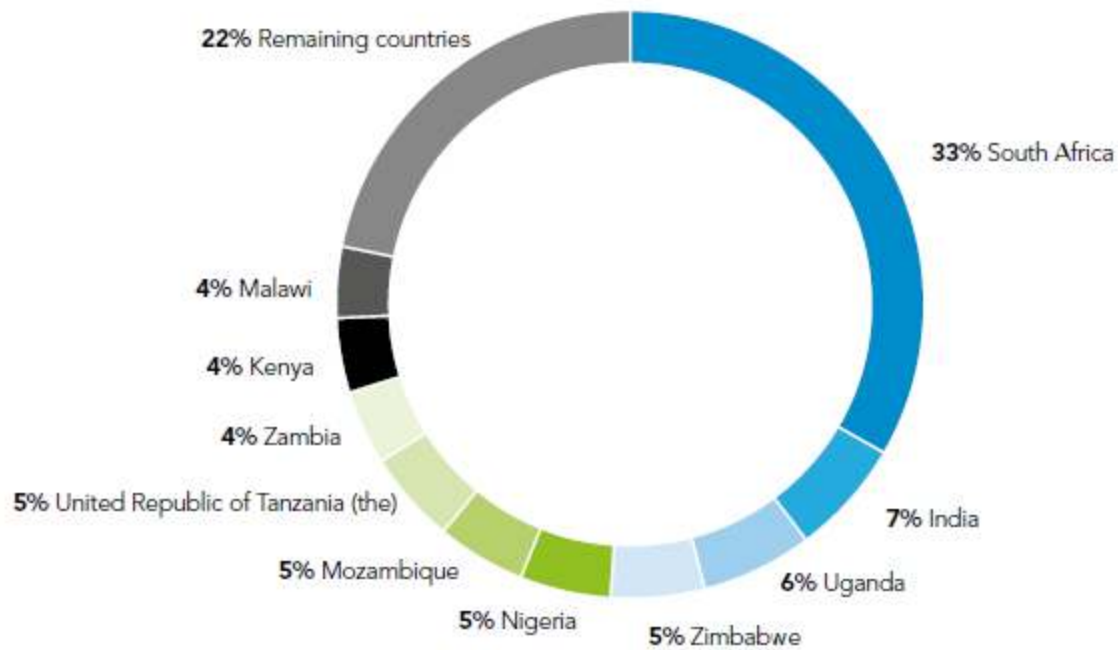
Source: UNAIDS 2013 estimates.

Antiretroviral Tedavi

- 2013 yılında **12.9 milyon** kişi tedavi
 - HIV ile yaşayanların **% 37'si**
 - Adultlerin **% 38'i**
 - Çocukların **% 24'ü**

Number of people receiving antiretroviral therapy¹ newly added during 2010–2013

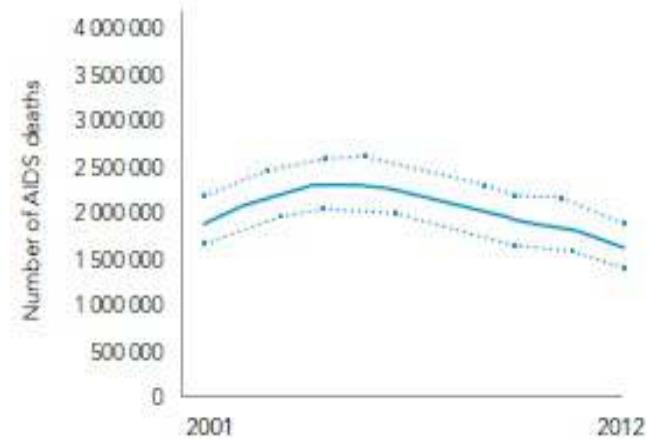

Source: UNAIDS 2013 estimates.

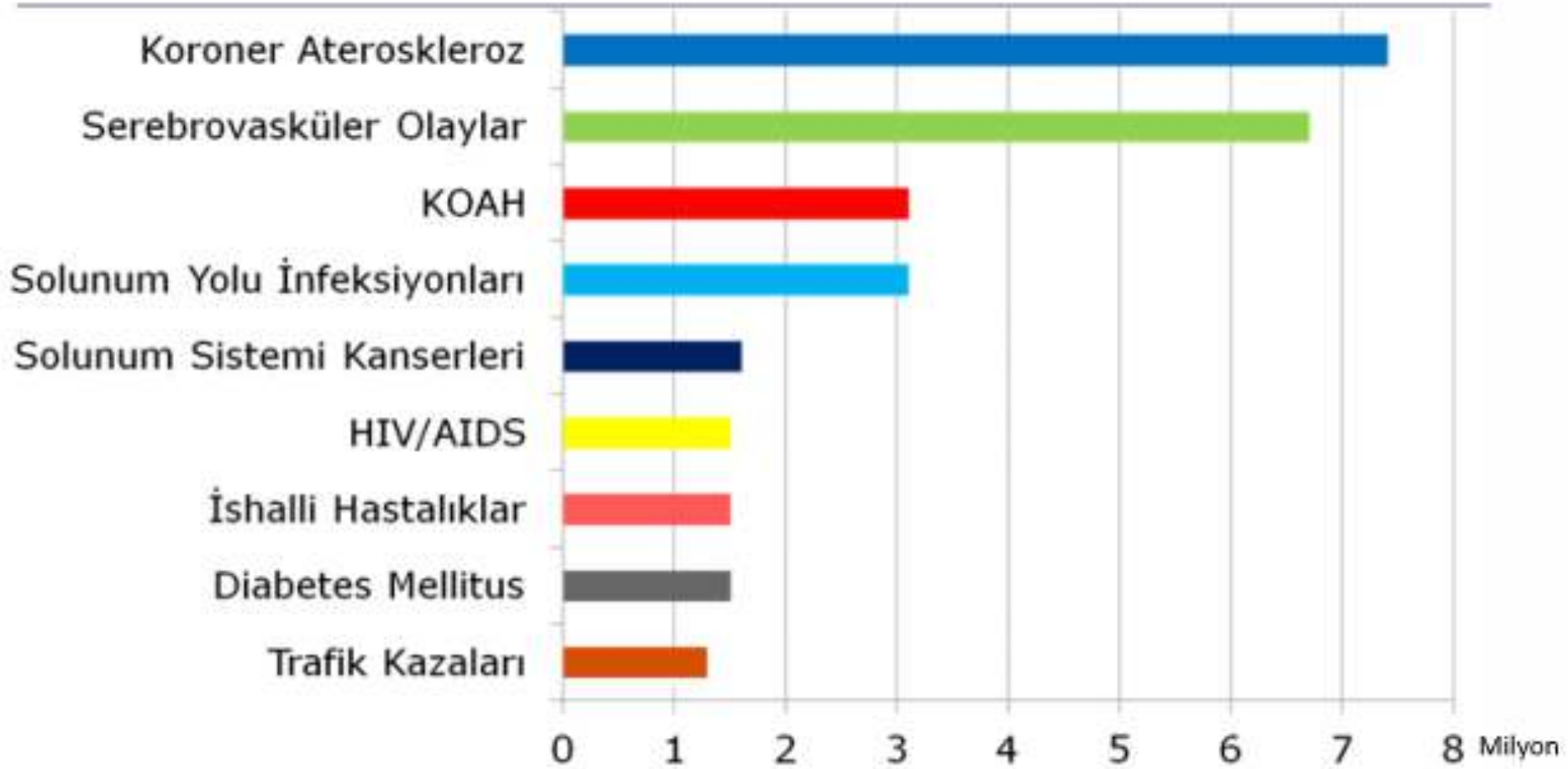
AIDS ilişkili ölüm

- 2013 yılında AIDS'den **ölen** kişi sayısı **1.5 milyon**
- 2005'den beri **%35 azalma** (2.4 milyon)
 - Azalmanın nedeni, ART alan hastalarda artış
- Afrika'da ölüm nedenleri arasında 1.sırada

AIDS DEATHS, GLOBAL, 2001-2012

2012 Yılı Başlıca Ölüm Nedenleri (WHO)

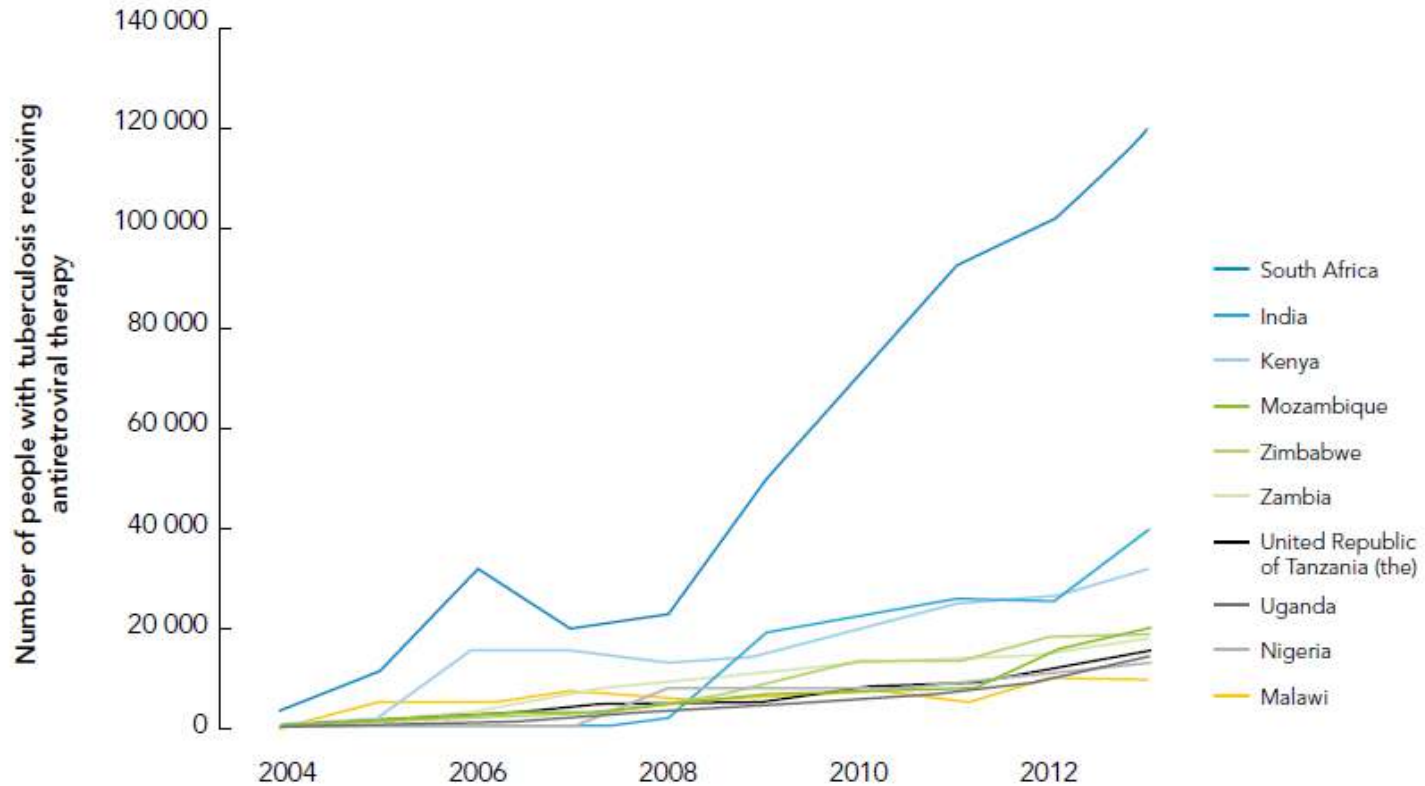

HIV/TB

- TB, HIV ile yaşıyanlarda ölümün başta gelen sebebi
- **ART**, HIV infekte kişide TB gelişme riskini **% 66** azaltır
- TB tanısı olan HIV infekte kişilerde ART ölüm riskini **% 50** azaltır
- HIV ile yaşıyanlarda TB ilişkili ölüm 2004'den beri **% 33** azalma
- 2013'de ART alan HIV infekte TB hastalarının oranı **% 70'e** ulaştı
 - 2012'de **% 60**

Increase in number of people with tuberculosis receiving antiretroviral therapy in 10 countries that represent more than 80% of the global number of HIV-positive people with tuberculosis

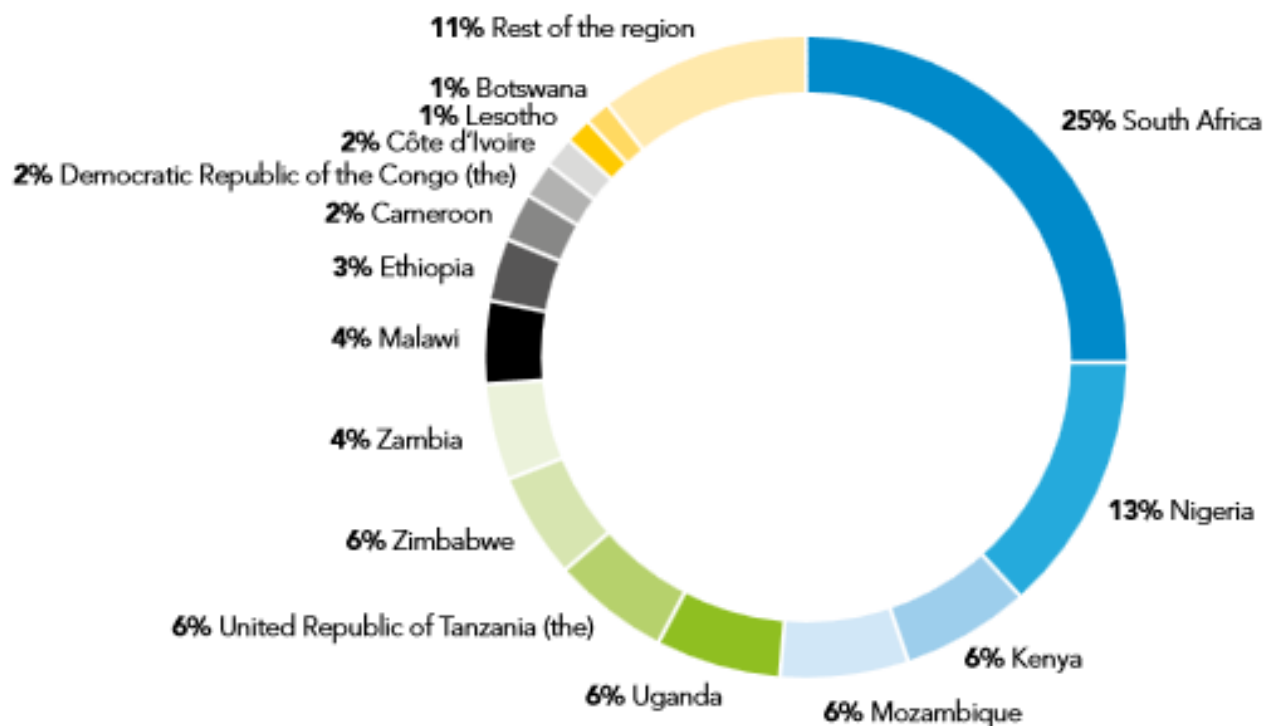
Source: WHO 2013.

Sahra altı Afrika

- 2013'de **24.7 milyon** kişi
 - Kadınlar **% 58'i**
- **1.5 milyon yeni** HIV infeksiyonu
 - 2005-2013 arasında **% 33** azalma
- 1.1 milyon AIDS ilişkili ölüm
 - 2005-2013 arasında **% 39** azalma
- HIV ile yaşayanların **% 37'si** tedavi

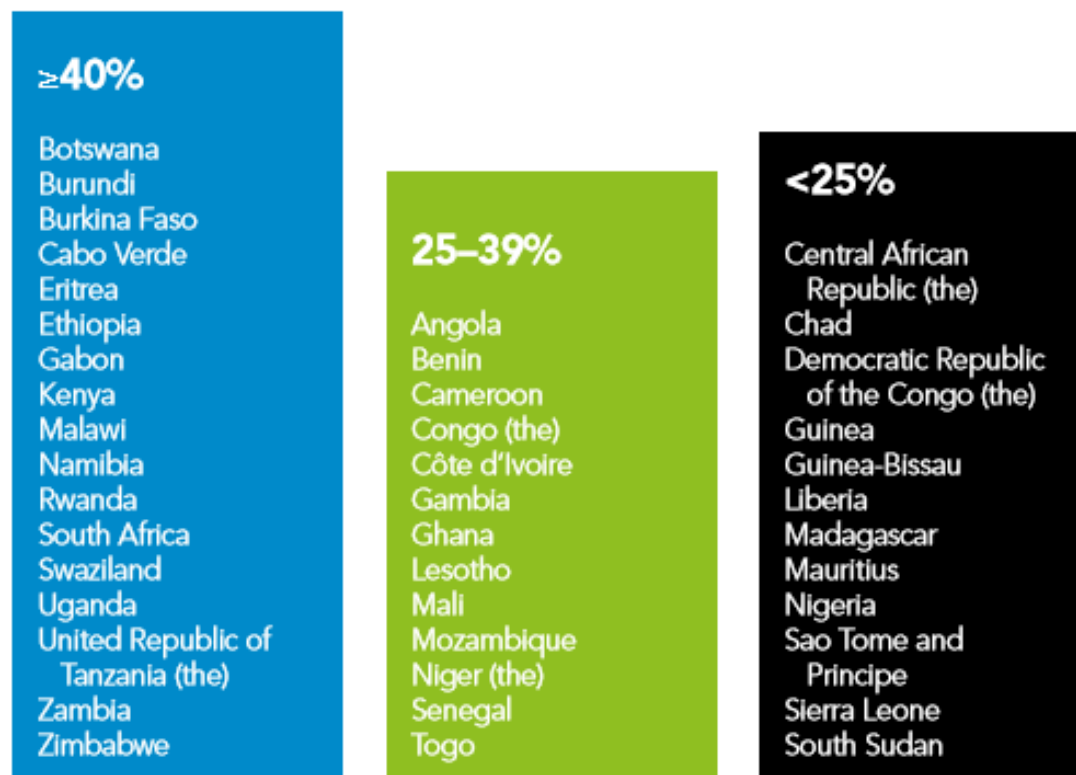

People living with HIV in sub-Saharan Africa, 2013

Source: UNAIDS 2013 estimates.

Country scorecard: Adult access to antiretroviral therapy, 2013

Source: UNAIDS 2013 estimates.

Asya ve Pasifik Ülkeleri

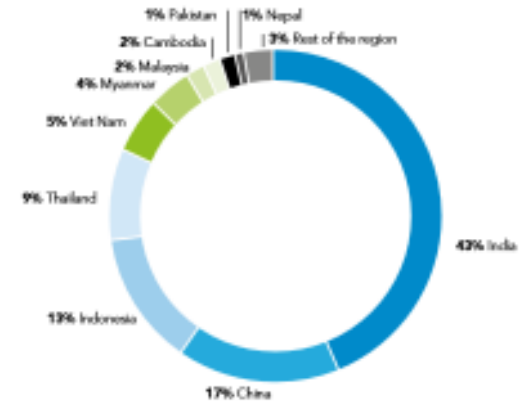
- 2013'de HIV ile yaşayan **4.8 milyon**

- **350 bin yeni** HIV infeksiyonu
 - 2005-2013 arasında **%6** azalma
 - **Endonezya**'da 2005'den beri **% 48 artış**

- **250 bin** AIDS ilişkili ölüm
 - 2005-2013 arasında **%27** azalma
 - **Hindistan** bütün AIDS ölümlerinin **% 51**

- HIV ile yaşayanların **% 33**'ü tedavi

People living with HIV in Asia and the Pacific, 2013

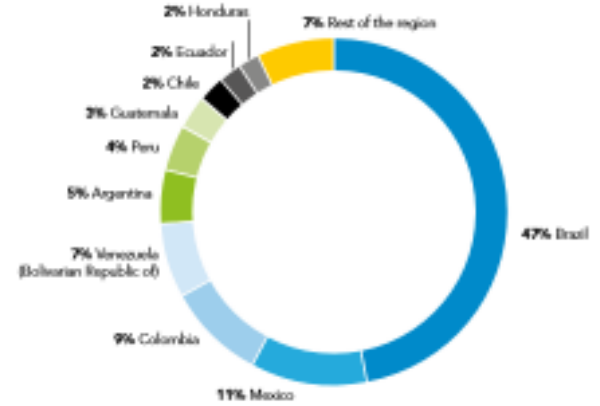
Source: UNAIDS 2013 estimates.

Latin Amerika

- 2013'de HIV ile yaşıyan **1.6 milyon**

People living with HIV in Latin America, 2013

- **94 bin yeni** HIV infeksiyonu
 - 2005-2013 arasında **% 3** azalma
- **47 bin** AIDS ilişkili ölüm
 - 2005-2013 arasında **% 31** azalma

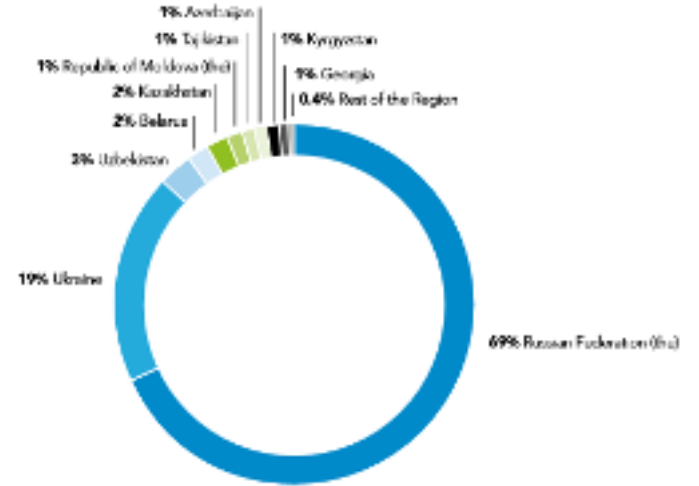
Source: UNAIDS 2013 estimates.

- HIV ile yaşıyanların **% 45'i** tedavi

Doğu Avrupa ve Orta Asya

- 2013'de **1.1 milyon** kişi
- **110 bin yeni** HIV infeksiyonu
 - 2005-2013 arasında **% 5 artış**
- **53 bin** AIDS ilişkili ölüm
 - 2005-2013 arasında **% 5 artış**
- HIV ile yaşayanların **% 21'i** tedavi

People living with HIV in eastern Europe and central Asia, 2013

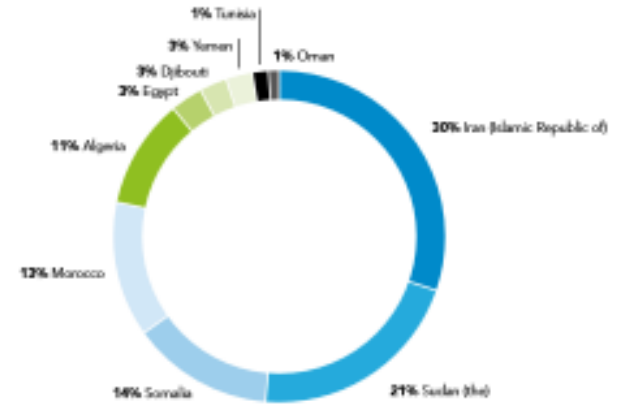

Source: UNAIDS estimates, 2013.

Orta Doğu ve Kuzey Afrika

- 2013'de **230 bin**
- **25 bin yeni** HIV infeksiyonu
 - 2005-2013 arasında **% 7 artış**
- **15 bin** AIDS ilişkili ölüm
 - 2005-2013 arasında **% 66 artış**
- HIV ile yaşayanların **% 11'i** tedavi

People living with HIV in the Middle East and North Africa, 2013

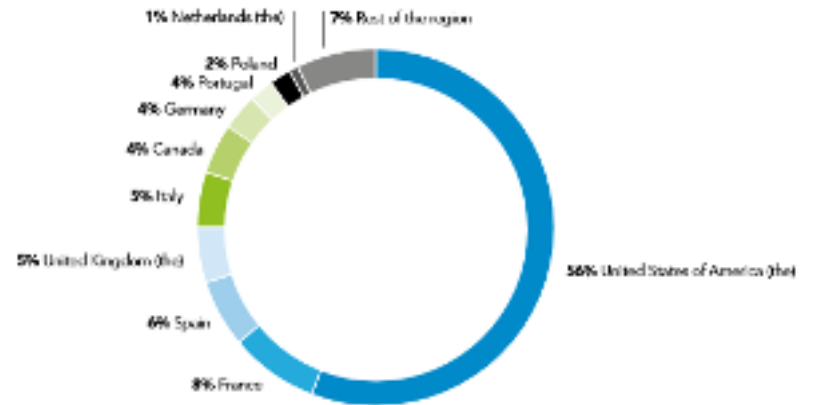

Source: UNAIDS 2013 estimates.

Batı ve Orta Avrupa ve Kuzey Amerika

- 2013'de HIV ile yaşayan **2.3 milyon**

People living with HIV in western and central Europe and North America, 2013

Source: UNAIDS estimates, 2013.

- HIV ile yaşayanların **% 51'i** tedavi

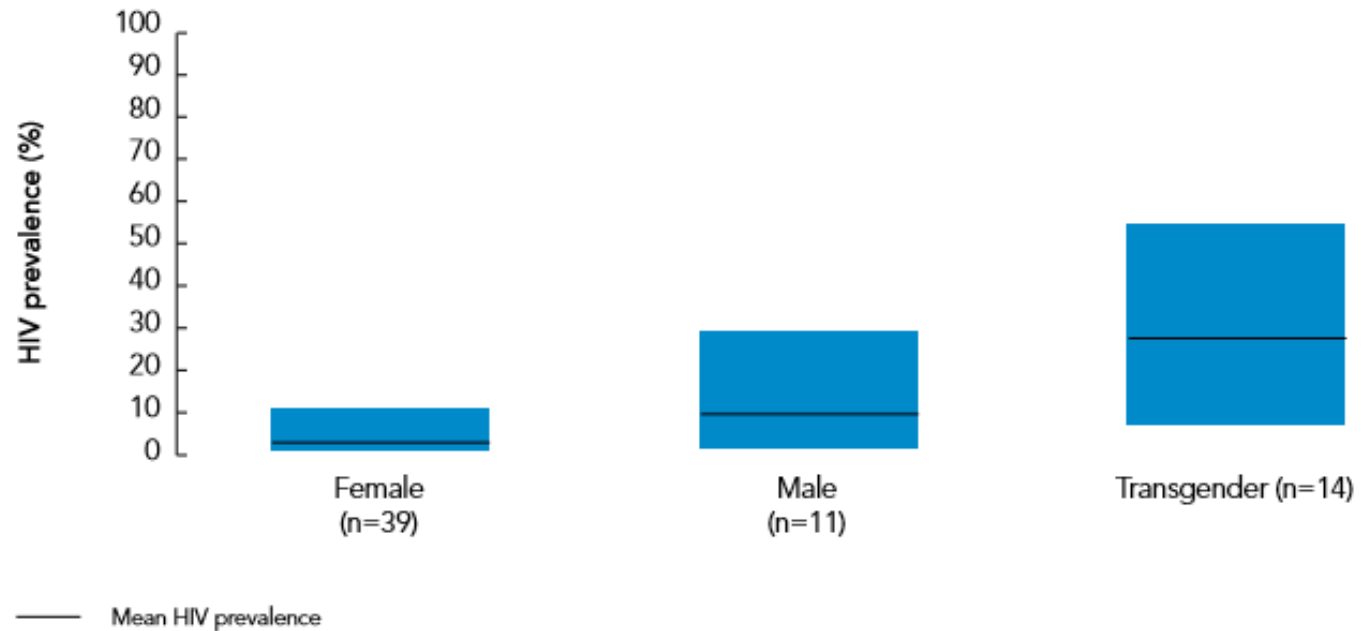
Epidemide artış

- Doğu Avrupa ve Orta Asya
- Ortadođu ve Kuzey Afrika

The importance of location and population

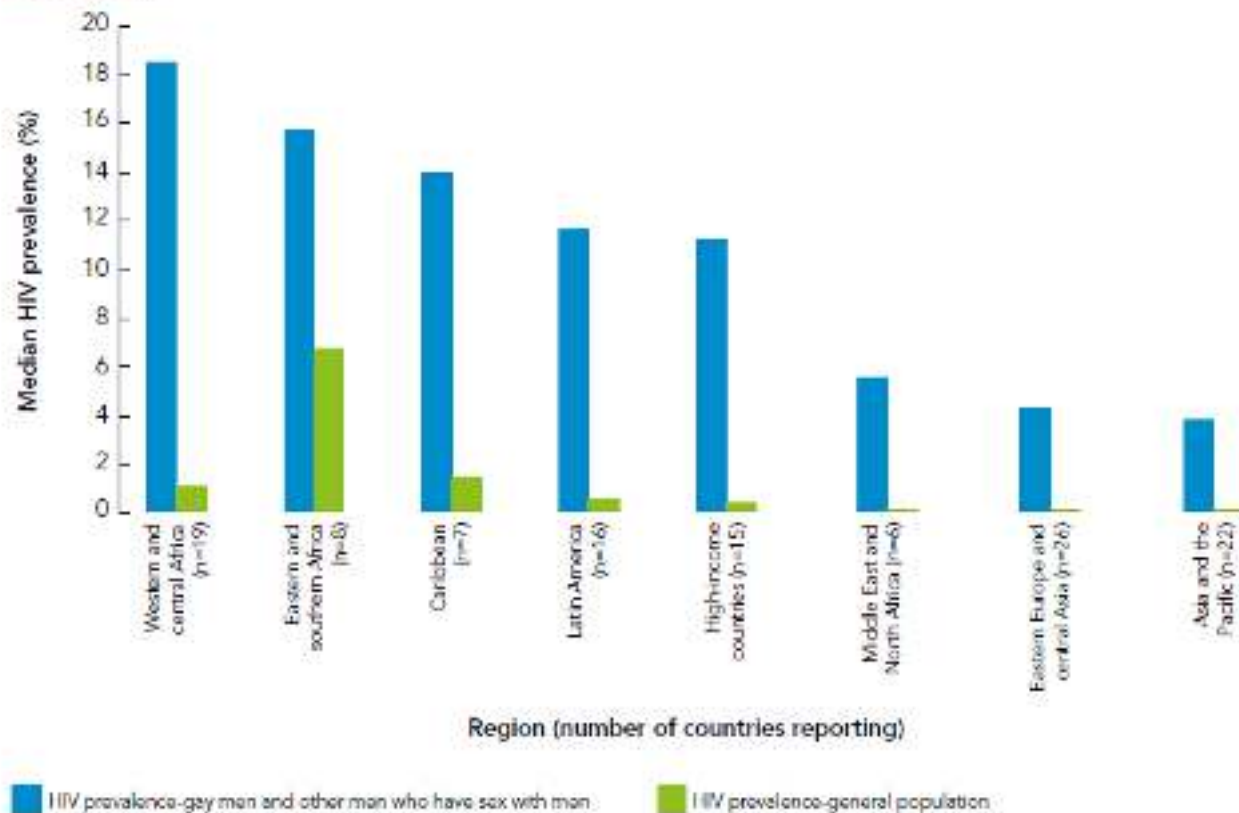

Sex workers: HIV prevalence by gender, 2013

Source: Global AIDS Response Progress Reporting 2014.

HIV prevalence among men who have sex with men and the general population by region, 2009-2013

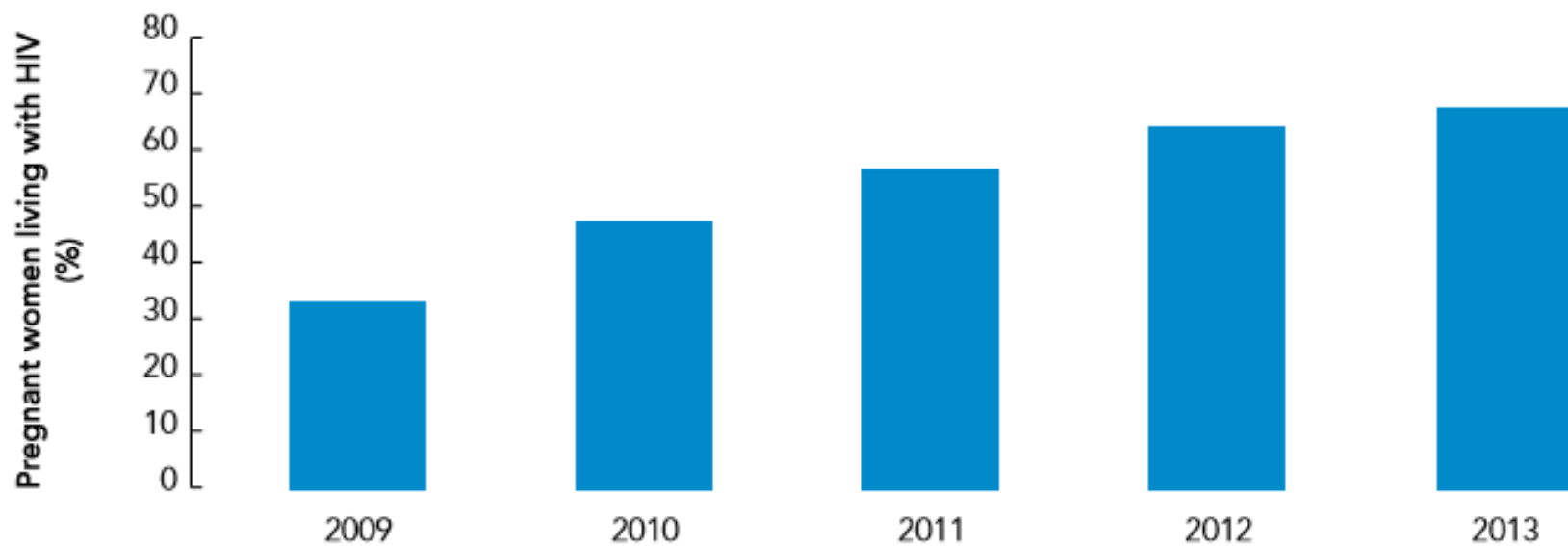
Source: Global AIDS Response Progress Reporting 2014.

HIV prevalence among people who inject drugs

Source: Based on GARPR reporting from 79 countries since 2009, plus the UNODC World Drug Report 2014.

Percentage of pregnant women living with HIV who received antiretroviral therapy during pregnancy and delivery, 2009–2013

Source: UNAIDS / UNICEF / WHO estimates, 2013.

1 Aralık Dünya AIDS Günü

UÇURUMU KAPATALIM

UNAIDS Hedefleri (2030 yılına kadar)

%90

yeni infeksiyonlarda
azalma

%90

dışlanma ve ayrımcılıkta
azalma

%90

AIDS-bağlantılı ölümlerde
azalma

DSÖ/UNAIDS

- AIDS epidemisini sonlandırmak için 2020'de **90-90-90**
 - **Test:** İnfekte kişilerin **% 90'**ına test yaptırarak durumlarının farkına varmalarını sağlamak
 - **Tedavi:** İnfekte kişilerin **% 90'**ının tedaviye ulaşmasını sağlamak
 - **Ölüm:** AIDS ilişkili ölümleri **% 90** azaltmak
- 2030'da bu hedefleri **% 95'e** çıkararak hastalığı elimine etmek
- Adultler arasında 2020'de **500 bin**, 2030'da **200 bin yeni infeksiyon**
- "0" ayrımcılık

UNAIDS

- UNAIDS (Birleşmiş Milletler HIV/AIDS Ortak Programı) gelecek 5 yılda **hızlı geçiş (Fast-Track)** ile 2030'a kadar AIDS epidemisini sonlandırma

- Kişilerin HIV durumunu bilmeleri
- Tedaviye ulaşmaları
- Tedavi ile virusun baskılanması
- Yeni vakaların azalması
- Ayrımcılığın ortadan kalkması

Hızlı geçiş (Fast-Track)

- 21 milyon **ölüm** engelleyebilir
- 28 milyon **HIV enfeksiyonunu** önleyebilir
- 5.9 milyon **ocuk** HIV enfeksiyonunu önleyebilir
- HIV enfeksiyonuna bağlı **mali** ihtiyacı 15 kat azaltabiliriz

Türkiye

- Coğrafi olarak **Orta Doğu** ve **Kuzey Afrika** bölgeleri
- UNAIDS'e göre Batı ve Orta Avrupa bölgeleri
- UNICEF'e göre Orta ve Doğu Avrupa
- DSÖ'e göre Avrupa bölgesi içinde

Türkiye

- Türkiye’de HIV enfekte olgu sayısı
 - 8 238 (Ekim 1985-Haziran 2014), % 74.5’u erkek
- Olgular sıklıkla 25-49 yaş grubunda erkekler
- Prevalans düşük (<% 1), ancak insidansta yıllar içinde artış
 - Küresel prevalans: % 0.8
 - Sahra-altı Afrika: % 4.7
 - Türkiye’nin kuzeyi: Doğu Avrupa ve Orta Asya; % 0.6
 - Türkiye’nin güneyi: Orta Doğu ve Kuzey Afrika; % 0.1

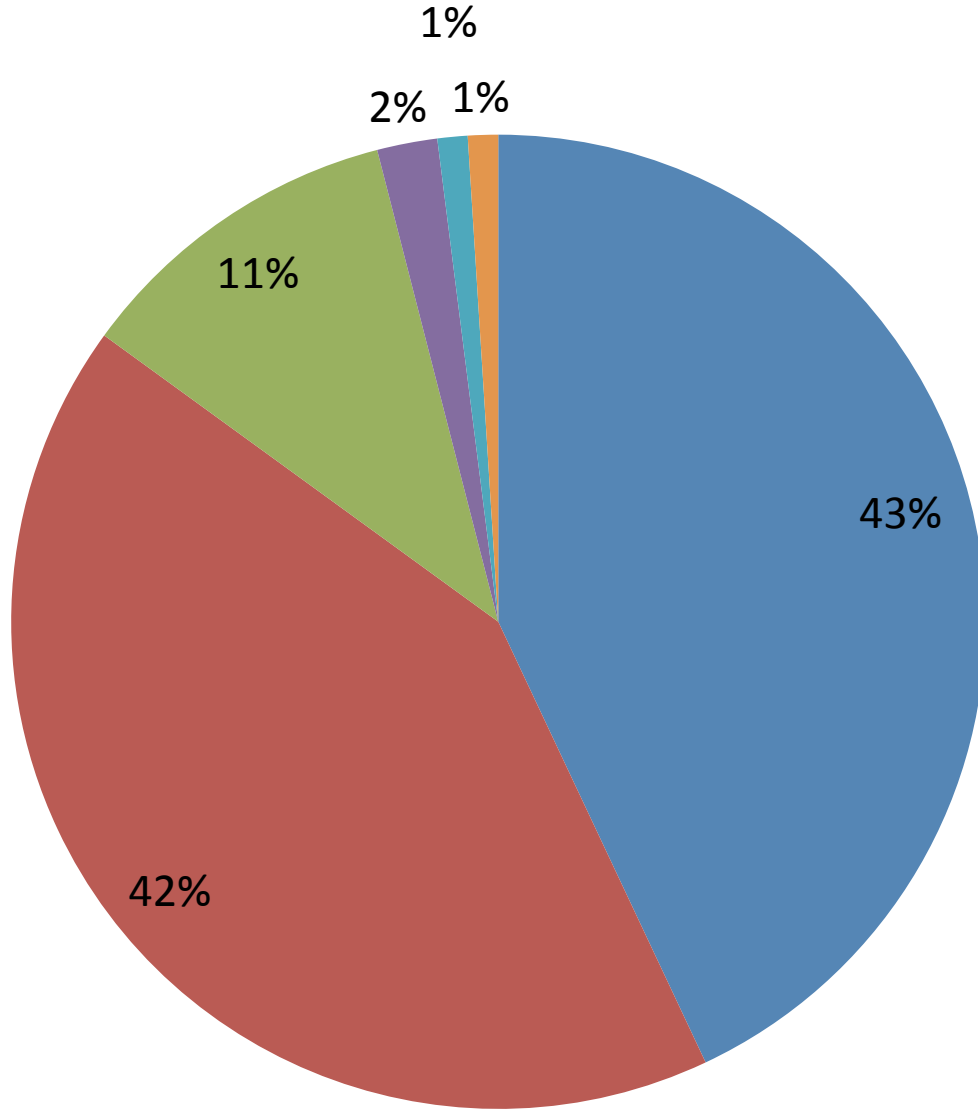
TÜRKİYE'DE BİLDİRİLEN AIDS VAKA VE TAŞIYICILARININ YILLARA GÖRE DAĞILIMI

YILLAR	HIV (+)	AIDS	TOPLAM
1985	0	3	3
1986	1	1	2
1987	32	8	40
1988	21	11	32
1989	22	11	33
1990	23	13	36
1991	27	24	51
1992	36	29	65
1993	47	33	80
1994	48	35	83
1995	59	28	87
1996	92	35	127
1997	95	38	133
1998	82	42	124
1999	89	28	117
2000	111	46	157
2001	137	45	182
2002	136	41	177
2003	136	46	182
2004	175	58	233
2005	246	46	292
2006	253	44	297
2007	345	24	369
2008	390	53	443
2009	437	66	503
2010	516	73	589
2011	632	78	710
2012	973	95	1068
2013	1280	111	1391
2014 *	600 *	32*	632*(ilk 6 ay)
TOPLAM	7041	1197	8238

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI HIV/AIDS VERİ TABLOLARI EKİM 1985 – HAZİRAN 2014

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU, BULAĞIÇI HASTALIKLAR DAİRE BAŞKANLIĞI, ZÜHREVİ HASTALIKLAR BİRİMİ

Bulaş Yolları

■ Bilinmeyen(%43)

■ Heteroseksüel cinsel ilişki(%42)

■ Homoseksüel/Biseksüel cinsel ilişki(% 11)

■ Damariçi madde bağımlılığı(%2)

■ Anneden bebeğe geçiş(%1)

■ Nozokomiyal bulaş(%1)

Türkiye’de bildirilen HIV/AIDS olgularının yaş ve cinsiyete göre dağılımı (1 ocak 2013-31 aralık 2013)

Yaş grupları	Erkek	Kadın	Toplam
0	4	3	7
1-4	2	1	3
5-9	2	1	3
10-14	1	-	1
15-19	17	4	21
20-24	127	32	159
25-29	211	36	247
30-34	198	34	232
35-39	170	47	217
40-49	256	53	309
50-59	114	19	133
60+	40	19	59
TOPLAM	1142	249	1391

Ülkemizde

- HIV infekte hastaların

– % 83.7'si 20-49 yaş

– % 82.1'i Erkek

Türkiye’de bildirilen HIV/AIDS vakalarının olası bulaş yollarına göre dağılımı (1 ocak 2013-31 aralık 2013)

OLASI BULAŞMA YOLU	TOPLAM VAKA
Heteroseksüel cinsel ilişki	448
Homoseksüel /biseksüel cinsel ilişki	201
Damar içi madde bağımlılığı	11
Nozokomiyal bulaşma	6
Anneden bebeğe geçiş	10
Bilinmeyen	715
TOPLAM	1391

Türkiye

- 2014 Türkiye Uyuşturucu Raporu (Emniyet Genel Müdürlüğü)
 - Uyuşturucu kullanımında % 17
 - Bonzai kullanımında % 38 artış
 - 2014 yılında 648 kişi hayatını kaybetti (Adli Tıp Kurumu)
 - İstanbul: % 49.6
 - Uyuşturucuya başlama nedenleri
 - Arkadaş etkisi: % 48.98
 - Merak: % 23.71

DSÖ, UNICEF, UNFPA

- Cinsel sağlık ve üreme sağlığına(CS/ÜS) yönelik önerileri
 - Erken yaşta evlilik ve çocuk sahibi olmanın **ertelenmesi** için eğitim ve gelir getirici fırsatlara erişimin artırılması
 - Aldıkları kararların sorumluluğunu taşıyabilecek gençlerin yetiştirilmesi için **doğru bilgi**,yaşam ve **karar verme becerilerinin** sağlanması
 - ÜS/CS hizmetlerini de içeren, ekonomik olarak karşılanabilir, erişilebilir, saklı kalabilen ve **yargılayıcı olmayan (genç dostu) sağlık hizmetlerine** erişimin artırılması
 - Genç insanlara cinsel davranış ve üreme sağlığı yönünden olgunlaşma sürecinde destek olabilmeleri için ebeveynler, toplumsal gruplar okullar, kurumlar, medya ve akran gruplarına **sağlık eğitimi** verilmesi
 - Özellikle **kriz** durumlarında **danışmanlık** hizmeti sağlanması

Türkiye

- Tedavi
 - Güncel kılavuzlarla daha erken ve etkili tedavi
 - Tedavi alan hasta sayısında **artış**
- Ayrımcılıkta **azalma**

Güçlüklerimiz

- **Ancak**
 - Yeni HIV enfekte olgu sayısı **dünyada azalma** göstermekteyken **ülkemizde** ve bazı gelişmekte olan ülkelerde **artış**
 - HIV enfekte kişiler **yaşam boyu** bu **enfeksiyonla** yaşamak zorunda
 - **Ayrımcılık** ülkemizde azalmakla beraber **devam** etmekte

Güçlüklerimiz

- Okullarda güvenli cinsel yaşam ve cinsel sağlık **eğitimi yetersiz**
- Enfeksiyon esas olarak cinsel yolla bulaştığından cinsel aktif **genç** nüfus risk altında
- Gençler arasında giderek artan **madde bağımlılığı** enfeksiyon bulaşı açısından da önemli bir sorun
- **Damgalanma**-sosyal izolasyon
- Ulaşılması **güç** topluluklar

Sonuç

- **Tedavi** alan hasta sayısının artması ve HIV yayılımını **önlemeye** yönelik diğer tedbirler **yeni olgu** sayısı azalma
- Sağlıklı cinsel yaşam **eğitimlerine** **erken** yaşlarda başlanması enfeksiyon yayılımını önleme
- Tedaviye ve eğitime yapılacak yatırım maliyet artışına sebep olsa da gerçekte yeni olgu sayısını azaltarak **maliyette azalma**

Teşekkür ederim

